

مردم آزاری به بهانه تفریح در شب چهارشنبه پایان سال

چشم‌هایی که آخرین چهارشنبه‌سال را ندیدید!

■ مهدی ارجمند

عینک دودی و سیاه را از چشمش برمی‌دارد، عصای سفیدش را جمع می‌کند و آرام روی صندلی می‌نشیند. در نگاه اول اگر کسی او را ببیند فکر می‌کند مادرزادی نابیناست اما او پار سال همین موقع چشم‌هایش سالم بود و می‌توانست ببیند درست مثل من و تو، اما یک اتفاق، یک اتفاق تلخ باعث شد تا در اوج جوانی چشم‌هایش را از دست بدهد.

■ ندانم کاری‌های پایان سال

اتفاقی که برای ناصر به عنوان یک جوان در چهارشنبه پایان سال افتاد یک اتفاق تلخ و در عین حال عبرت‌آموز است. اتفاقی که باعث شد ناصر درست در عنوان جوانی و در حالی که هزاران امید و آرزو داشت برای همیشه بینایی‌اش را از دست بدهد. پزشکان گفته‌اند امیدی برای درمان چشم‌هایش نیست. عصب‌های چشم کاملاً از بین رفته، قرنیه هر دو چشم حسایی آسیب دیده و او بینایی‌اش را از دست داده‌است. در سوختگی‌های صورت و قسمت‌هایی از بدنش می‌شود کاری کرد، تا حالا هم چند عمل جراحی انجام داده، اما خودش بهتر از همه می‌داند این صورت برای او دیگر صورت نمی‌شود.

به دلیل برخی از رفتارها و هیجان‌های کنترل نشده در سال‌های اخیر شاهد این هسستمی که همه‌ساله با فرا رسیدن چهارشنبه‌پایان سال اتفاقات و حوادث ناگوار ی برای برخی از افراد رخ می‌دهد و علاوه بر اینکه این افراد خود قربانیان اصلی این گونه حوادث هستند جامعه نیز لطمه‌های زیادی می‌خورد. گاه حتی این رفتارهای کنترل نشده باعث می‌شود تا آسیب‌هایی به برخی از منازل، مغازه‌ها، خودروها یا وسایل و اموال عمومی که متعلق به بیت‌المال است وارد شود و این رفتارهای هیجانی و کنترل نشده خسارت‌های زیادی را به بار می‌آورد. مراسمی که در شب چهارشنبه‌پایان سال در شهرها و استان‌های مختلف برگزار می‌شود یک رسم دیرینه‌است که البته در حد خلوت سنت‌های زیبا و رفتارهای نیکویی می‌توان در این روزها شاهد برخی از رفتارهایی هستیم که هیچ سازگاری با فرهنگ رفتارهای اسلامی- ایرانی ما ندارد.

در حقیقت چهارشنبه‌پایان سال به‌عنوان یکی از روزهای پایانی سال و در آستانه نوروز می‌تواند یک فرصت بسیار مناسب برای انجام کارهای خوب باشد. مثلاً می‌توان به‌جای آتش‌بازی و ترقه‌بازی کردن و استفاده از مواد محترقه خطرناک از این فرصت برای انجام دادن کارهای شایسته و ارزشمند استفاده کرد. سرزدن به اقوام و انجام صله رحم، سرزدن به نیازمندان و برآوردن کردن خواسته‌های آنان، سرکشی و عیادت از بیماران، زیارت اهل قبور، دید و بازدید و... کارهایی‌است که به نظر می‌رسد می‌توان در این شب از سال انجام داد و به‌جای اینکه به فکر انجام کارهای مخاطره‌انگیز باشیم به فکر انجام دادن کارهایی باشیم که علاوه بر اینکه روح تعاون را در جامعه تقویت می‌کند می‌تواند آثار و نتایج بسیار مناسبی را نیز به دنبال داشته باشد.

ایرانیان قدیم در شب چهارشنبه‌پایان سال بر اساس اعتقاداتی که داشتند مراسم مختلفی برگزار می‌کردند که مراسم در دل خود رفتارهای پسندیده‌ای نیز داشت، اما رفته‌رفته این مراسم دچار تحریف بسیار بزرگی شد و اتفاقاتی در این شب رخ می‌دهد که هیچ سختی‌با فرهنگ ایرانی- اسلامی ما ندارد.

اتفاقاتی که به معنای واقعی کلمه «مردم‌آزاری» است و هیچ عقل سلیمی نمی‌پسندد که به بهانه شادی و تفریح، مردم‌آزاری کنیم.

فرهنگ متعلق به مردم ایران یک فرهنگ غنی و ارزشمند است و این بسیار زیست است که این فرهنگ غنی و ارزشمند با برخی از رفتارهای نسنجیده و کنترل نشده تحت تأثیر گیر افتاد.

■ یک دلسوزی مهم

نکته‌ای که در این میان مهم به نظر می‌رسد و می‌توان گفت کمتر به آن پرداخته شده و مورد غفلت قرار گرفته است سوءاستفاده دشمنان و مخالفان غرب‌نشین فرهنگ ایرانی- اسلامی است که از موضوع چهارشنبه‌پایان سال به‌دترین شکل و بدون اینکه حتی درامی دلشان به حال

مردم بسوزد سوءاستفاده می‌کنند.

در این میان دلسوزان فرهنگ و سکانداران این حوزه مهم همواره در این خصوص هشدارهای لازم را داده و توصیه‌های جالب توجهی داشته‌اند.

بسیاری از علما، اندیشمندان، روحانیون، استادان حوزه و دانشگاه، سخنرانان، پژوهشگران و نویسندگان و حتی برخی از مراجع عظام در این خصوص هشدارهایی داده‌اند.

سوءاستفاده دشمنان و بدعواهم از این موضوع به گونه‌ای است که حتی مقام معظم رهبری نیز نسبت به این سوءاستفاده هشدار داده‌اند.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در سخنرانی نوروزی خود در حرم رضوی در سال ۱۳۷۸ ضمن تقدیر و ستایش مراسم عید نوروز، چهارشنبه‌سوری را نکوهش کردند و فرمودند دستگاه‌های تبلیغاتی بیگانه برای سال تحویل چیز زیادی نگفتند ولی برای چهارشنبه‌سوری همه صحبت کردند و این درست نقطه مقابل اسلام است.

ایشان همچنین در دیدار خود با جمعی از کارگردان در سال ۱۳۸۵ از آنها خواستند که ارزش‌های ملی و دینی را تقویت کنند. ایشان در این سخنرانی فرمودند: «وقتی ارزش ملی می‌گوییم نباید فوراً ذهن به سمت چهارشنبه‌سوری برود. ارزش ملی یعنی احساس استقلال یک ملت، استقلال فرهنگی.»

این هشدار معظم له به خوبی نشان می‌دهد بدخواهان ایران اسلامی نقشه‌های فراوانی برای سوءاستفاده از احساسات و آداب و رسوم مردم ایران دارند.

■ **نگاهی به آمار سوانح**

موضوع زمانی نگران‌کننده‌تر می‌شود که بررسی برخی از اخبار و آمارهای مربوط به حوادث شب چهارشنبه‌پایان سال نشان می‌دهد همه‌ساله تعدادی از مهوطنان در شهرها و استان‌های مختلف در این شب دچار سوانح دلخراشی می‌شوند. سوانح و حوادثی که می‌تواند هرگز اتفاق نیفتد. بر اساس آنچه مرکز آورژانس کشور اعلام کرده‌است در سال گذشته، هزار و ۹۸۷ مورد حادثه مرتبط با آتش‌بازی شب چهارشنبه‌پایان سال گزارش شده‌است و بیشترین قشری که در این حوادث آسیب دیده‌اند مربوط به گروه سنی ۲۴- ۱۵ ساله بوده‌است. بر اساس این گزارش، فراوانی مصدومان حوادث مربوط به آتش‌بازی شب چهارشنبه‌پایانی سال در جنس مذکر حدود ۳/۵ برابر جنس مونث بوده‌است، بنابراین از والدین تقاضا می‌شود در تهیه وسایل آتش‌بازی بی‌خطر فرزندانشان را همراهی کرده و کودکان به هیچ‌عنوان

سبک زندگی

سبک زندگی ۸۸۴۹۴۷۱

سبک تربیت

مصطفی آب روشن جرم‌شناس و عضو انجمن جامعه‌شناسی ایران:

روابط گرم فرزندان را از رفتار پرخطر باز می‌دارد

■ بهنام صدقی

با دقت در رفتارهای مخاطره‌جویانه جوانان و بز هکاری‌های ناشی از آن، در می‌یابیم که این الگوهای رفتاری، علاوه بر معضلات روانی و خانوادگی، پیامدهای جبران‌ناپذیری را از منظر اجتماعی به جامعه تحمیل می‌کند. دوره نوجوانی از نظر فیز یولوژی و احساسی دوره انتقالی مهمی در تکوین بزرگسالی محسوب می‌شود.

اگر شرایط حاکم بر این دوران را به خوبی بشناسیم، دلایل گرایش رفتارهای پرخطر اجتماعی را در این گروه بهتر می‌توان درک کرد. نوجوانی فرآیندی است که عادت‌های افراد به رشد نهایی می‌رسد.مسائل مهم در دوره نوجوانی شامل تغییر در شیوه تعامل با خانواده، گروه همسالان و چگونگی روبه‌روشدن با رضای نیازها، بر نامه‌ریزی و جهت‌گیری می‌شود. گفتنی است عوامل مختلفی همچون همسالان، خانواده، مدرسه و رسانه‌های اجتماعی از متغیرهایی هستند که اعضای جدید را با جامعه انطباق داده و به عبارتی جامعه‌پذیر می‌کنند.

هر چند نفوذ مدرسه و خانواده در مواردی یکسان تلقی می‌شود اما اهمیت گروه همسالان را نباید نادیده گرفت، چراکه نوجوان در حال گذار از مرحله کودکی و قطع مرحله وابستگی روانی به والدین است و تمایل دارد خسارچ از محیط خانواده هویتی مستقل را جست‌وجو و تجربه کند. رفتارهای پرخطر و کجرویی‌های نوجوانان ممکن است به این علت باشد که می‌خواهند رفتارهای مقابله‌ای با والدین خود داشته باشند و برای رقابت با آنان علیه ارزش‌های حاکم بر خانواده قد علم کنند.

مصطفی آبروشن جرم‌شناس و عضو انجمن جامعه‌شناسی ایران در این زمینه می‌گوید: در واقع هر چه قوانین انضباطی نامناسب و کنترل نامطلوب در خانواده حاکم باشد، واکنش‌های پرخاشگرانه فرزند با والدین بیشتر خواهد بود و نکته در خور توجه اینک،ه، این فرآیند جدا شدن با افزایش اهمیت ووابستگی به گروه‌های همسالان متبلور می‌شود. گفته‌های این کارشناس را در ادامه می‌خوانید.

■ **نوجوان در شرایط بحرانی دارای افکاری سیال است**

نوجوان سسی می‌کند ارزش‌های فردی خود را با گروه‌های دوستان مقایسه کرده و تمایل دارد شخصیت خود را با الگوهای رفتاری حاکم بر گروه مرجع هم‌رنگ و سازگار کند تا منزلت از دست رفته در خانواده را ترمیم کند یا از بقا بخشد. از

فهری در خانواده از عوامل افزایش کجروی در پسران است. به عبارتی هر چه سطح بالایی از گفت‌وگو و روابط صمیمانه در خانواده برقرار باشد سطح پایینی از مصرف مواد مخدر و رفتارهای مخاطره‌آمیز را بین نوجوانان شاهد خواهیم بود، پس به والدین توصیه می‌شود به دور از هرگونه قضاوت و پیش‌داوری، از سرزنش کردن کارهای ناپسند فرزندان بپرهیزند و به جای تهمت‌زدن و متهم کردن آنان، با صداقت و مهربانی همدلی مشترکی را ایجاد کرده و آگاه‌باشند که فرزندان به پذیرش در گروه همسن خود احتیاج دارند.

■ **عواقب داشتن والدینی با مشکلات اخلاقی و رفتاری**
محیط‌های خانوادگی پر آشوب و ناپسامان و به خصوص نبود پدر در خانواده از تباط میان والدین و نوجوانان شاهد خواهیم بود، مسائلی اخلاقی و رفتاری هستند از الگوهای سالم خانوادگی بی‌بهره مانده و همین واقعیت آنان را از محیط خانواده دور می‌کند و در نهایت به دامان همسالان مشکل دار می‌کشاند که این وضعیت، زمینه‌ساز بسیاری از مسائل اجتماعی بعدی خواهد بود

سوی دیگر ارزش‌های گروه همسالان ممکن است هماهنگ یا کلاً متفاوت با الگوی نگرشی نوجوان باشد. بنابراین وضعیت این تعارض آشکار می‌تواند تأثیرات عمیقی بر شروع انگیزه‌های کجروانه داشته باشد. نوجوان در شرایط بحرانی کنونی دارای افکاری سیال بوده و تغییرات پیاپی ذهنی در او جریان دارد و دامان حال جست‌وجو و ارزیابی مجدد خویش است تا تصویری ثابت و هویتی مستقل از خود، در محیط اجتماعی‌اش ایجاد کند. این دوره مخاطره‌آمیز، شرایطی است که احتمال خنط برای جوانان به وجود می‌آید.

واقع تنش و تعامل در یک موقعیت مخاطره‌آمیز احتمال درگیری در رفتارهای پرخطر دیگر را افزایش می‌دهد که نتیجه آن می‌تواند شکست تحصیلی، تنفر از مدرسه، مشکلات عاطفی و رفتارهای ضداجتماعی باشد

■ **کیفیت ارتباطات والدین با فرزندان**

پژوهش‌ها ما را به این نتیجه می‌رسد که کیفیت

جهت دریافت مراقبت‌های تخصصی بیشتر به مراکز درمانی منتقل کردند

■ **گناه بزرگی به نام مردم‌آزاری**

بدون شک شب چهارشنبه‌پایان سال به دلیل برخی از رفتارهای ناشایست باعث می‌شود همه ساله افراد زیادی به باحمت افتاده و دچار مشکلاتی شوند.

بیماران، کودکان، افراد مسن و زنان عمده افرادی هستند که در شب چهارشنبه‌پایان سال با بیشترین مشکل و استرس روبه‌رو می‌شوند به گونه‌ای که بسیاری از برنامه‌ریزی‌های مردم در این شب به دلیل رفتارهای ناشایست عده‌ای که فقط به تفریح و خوشگذرانی خود در این شب فکر می‌کنند به هم می‌ریزد، برخی از مدارس زودتر تعطیل می‌شود و بیمارستان‌ها به حالت آماده‌باش در می‌آیند. والدین ترجیح می‌دهند زودتر به منزل بیایند تا کنار فرزندانشان باشند تا بتوانند در این شب آنها را بهتر کنترل کنند. حوادث ناگوار شب چهارشنبه‌پایان سال باعث می‌شود تا بسیاری از افراد به گونه‌ای برنامه‌ریزی کنند که در آن ساعات در خیابان نباشند تا شعله‌های بازی خطرناکی که عده‌ای بدون در نظر گرفتن حقوق مردم انجام می‌دهند دامان آنها را نگیرد.

در دین مبین اسلام در خصوص رعایت حقوق مردم تأکیدات فراوانی شده و از مردم آزار و اذیت یک گناه بزرگ نام برده می‌شود که شدت‌ش از برخی از گناهان دیگر نیز پندار است. حجت‌الاسلام والمسلمین میر کریمی از اساتذ حوزه و دانشگاه و پژوهشگر دینی در این خصوص می‌گوید: باید به این نکته توجه کرد که شادی و تفریح ما نباید باعث مردم‌آزاری و اذیت دیگران شود؛ چراکه مردم‌آزاری یک گناه بزرگ است و عاقبت بسیار بدی نیز به دنبال دارد. وی می‌گوید: اینکه به خاطر تفریح و شادی خود بخواهیم موجبات آزار و اذیت دیگران را فراهم کنیم به هیچ‌عنوان پسندیده نیست ضمن اینکه برگزاری مراسم چهارشنبه‌پایان سال چندان سختی با فرهنگ و آداب اسلامی ندارد.

میر کریمی می‌افزاید: در این میان به رغم هشدارهای فراوان و با وجود اینکه همه‌ساله شاهد اتفاقات ناگوار ی هستیم بازم در شب چهارشنبه‌پایان سال می‌بینیم برخی از افراد بدون در نظر گرفتن حقوق دیگران دست به اقداماتی می‌زنند که شایسته نیست.

بستن خیابان، ترقه‌بازی، روشن کردن آتش، استفاده از مواد محترقه خطرناک، ایجاد رعب و ترس در بین شهروندان و... اقداماتی است که باعث ایجاد مشکل برای دیگران می‌شود و یک نوع مردم‌آزاری به حساب می‌آید و حتی برخی از این رفتارها بر اساس تعریف قانون مجازات نیز دارد. حجت‌الاسلام والمسلمین میر کریمی می‌گوید: این رفتارها علاوه بر اینکه خطرناک است باعث تضییع حقوق مردم نیز می‌شود و فرد انجام‌دهنده این رفتارها باید در صورت لزوم از افراد آزار دیده‌حالیّت بطلید، چون حق‌الناس است و حقوق آنها تضییع شده‌است.

وی خاطر نشان می‌کند: کاملاً مشخص است هیچ عقل سلیمی این اجازه را نمی‌دهد که به خاطر خوشگذرانی عده بسیار کمی تمام مردم جامعه دچار استرس و مشکل شوند بنابراین همه باید برای فرهنگسازی در خصوص حذف رفتارهای غلط در شب چهارشنبه‌پایان سال کمک کنند. این اساتذ حوزه و دانشگاه از صدا سیما، رسانه‌ها، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت ورزش و جوانان و... می‌خواهد با برنامه‌ریزی مستمر و فرهنگسازی به حذف این رفتارهای خطرناک، غیرعقلانی، غیرقانونی و حتی غیرشرعی کمک کنند.

وی می‌گوید: البته در این میان نقش خانواده‌ها از همه مهم‌تر است و والدین باید در مرحله اول مراقب باشند و این فرهنگسازی را ابتدا از منزل آغاز کنند.

مهرگان ۱۳۹۳ | شماره ۴۶ | جمادی‌اول ۱۴۳۴